

Brüssel, 4. juuni 2026
(OR. en)

9974/26

CORDROGUE 72
SAN 373
COSI 90
RELEX 756
UD 164
EUROPOL
EUDA

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Kuupäev: 4. juuni 2026

Saaja: Delegatsioonid

Teema: Järeldused ELi narkostrategia ühise rakendamise kohta

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järeldused ELi narkostrategia ühise rakendamise kohta, mille nõukogu (justiits- ja siseküsimused) kiitis heaks oma 4. juunil 2026 toimunud 4179. istungil.

Nõukogu järeldused ELi narkostrategia ühise rakendamise kohta

Reageerimaks uimastitarbimise, uimastitega seotud kahju ja ebaseadusliku uimastikaubanduse põhjustatavatele kasvavatele tervise-, julgeoleku- ja ühiskonnaprobleemidele, kiitis nõukogu heaks ELi narkostrategia,¹ võttes arvesse 2026. aasta märtsis heaks kiidetud nõukogu järeldustes rõhutatud elemente. Selles tõenduspõhises strateegias lähtutakse kogu valitsemissektorit ja kogu ühiskonda hõlmavast lähenemisviisist. Strateegia eesmärk on tasakaalustada pakkumise ja nõudluse vähendamist ning kahju vähendamist, maksimeerides samal ajal koostoimet ja edendades järjepidevust kohalikul, riiklikul, ELi ja rahvusvahelisel tasandil ning nende vahel, austades täielikult ELi väärtusi, rahvusvahelist õigust ja inimõigusi.

I. Tõhus poliitika sõltub tõhusast rakendamisest

Käesolevad nõukogu järeldused moodustavad ELi narkootikumidealase rakendusraamistiku (edaspidi „rakendusraamistik“). Sellega muudetakse strateegia prioriteedid konkreetseteks kohustusteks ja meetmeteks ning täiendatakse neid, rakendades kõiki viit sammast: 1) valmisoleku ja reageerimise parandamine, 2) rahvatervise kaitse, 3) julgeoleku parandamine ja ühiskonna kaitse, 4) riskide ja kahjude käsitlemine ning 5) tugevate partnerluste loomine.

See rakendusraamistik suunab ELi ühist tööd eelolevatel aastatel. Selle raamistiku eesmärk on luua kohaliku, riikliku, ELi ja rahvusvahelise tasandi vaheline koondmõju, ühendades poliitilise, strateegilise, meetmete võtmise ja tegevustasandi ning kaasates tervise-, õiguskaitse-, õigus-, haridus-, sotsiaal-, arengukoostöö- ja keskkonnasektorid ning mitmesugused osalejad, sealhulgas kodanikuühiskond, akadeemilised ringkonnad ja erasektori osalejad; sealjuures asetatakse põhirõhk tõenduspõhisele, mõõdetavale ja tegelikule mõjule. Nõukogu rõhutab, kui tähtis on ELi narkostrategial ja selle rakendusraamistikul põhinev tõhus koostöö ja koordineerimine nii ELi institutsioonide ja organite sees kui ka nende vahel kõigis uimastipoliitika seisukohalt olulistes valdkondades.

¹ Dokumendid 7066/26 ja 15573/25.

Prioriteetide saavutamise tagamiseks peaks rakendusraamistik edendama, kus see on vajalik, uute meetmete väljatöötamist, et selles kajastuksid esilekerkivad ja tulevased vajadused ning murekohad. Seda tuleks teha praktilisel, tõenduspõhisel ja tulemustele suunatud viisil, kasutades samal ajal optimaalselt ära olemasolevaid mehhanisme, vahendeid ja menetlusi.

Rakendusraamistikus kasutatakse kolme põhikomponenti, milleks julgeolekusamba puhul on põhiliselt 1) uimastikaubandusevastase võitluse Euroopa tegevuskava² ja EMPACTi prioriteetid ebaseadusliku uimastikaubanduse valdkonnas, tagades nendevahelise koostoime, mida võivad täiendada edasised sihipärased töösuunad; kõigi sammaste puhul 2) olemasolevad mehhanismid, vahendid ja menetlused, mida tuleb maksimaalselt ära kasutada, ning nõudluse vähendamise ning riskide ja kahju vähendamise valdkonnas 3) uuenduslikud koostööprojektid, mis töötatakse välja tihedamas liikmesriikide, ELi ametite ja muude asjaomaste osalejate koostöös vastastikust huvi pakkuvates küsimustes, kõrvaldades rakendamisel esinevad kitsaskohad.

Nende komponentide kasutuselevõttu käsitletakse käesolevate nõukogu järelduste LISAS.

II. Poliitika tõhusust ei saa eeldada; vajaduse korral peab seda mõõtma ja läbi vaatama.

Rakendusraamistiku edenemist tuleks aja jooksul jälgida, võimaldades tõenditel põhinevat läbivaatamist ja vajaduse korral kursi korrigeerimist.

Euroopa Liidu Uimastiametit (EUDA) kutsutakse üles kõrvutama oma olemasolevaid näitajaid strateegia eesmärkidega ning hindama, kas oleks vaja täiendavaid näitajaid, et aidata jälgida rakendusraamistikku ELi ja liikmesriikide tasandil.

² 16353/25.

Rakendamise järelevalve peaks minimeerima liikmesriikide lisakoormust, sest nii kasutatakse juba kogutud andmeid paremini ära; samal ajal tuleb tunnistada, et tõhus järelevalve nõuab liikmesriikidelt piisavat andmete sisestamist.

Komisjon peaks ELi narkootikumidealase strateegilise raamistiku rakendamise üle järelevalvet tegema, võttes arvesse liikmesriikide ja Euroopa välisteenistuse esitatud ning EUDA-lt, Europolilt ja muudelt asutustelt ja ELi organitelt ning ka kodanikuühiskonnalt, mõttekodadelt ja teadusasutustelt saadavat teavet, andmeid ja analüüsi. Arvestades ELi ja riikide tasandi põimunud pädevusi, on selles valdkonnas hädavajalik tihe koostöö ja koordineerimine. Koordineerimise hõlbustamiseks ja vajalike poliitiliste järelmeetmete, sealhulgas järelevalve võimaldamiseks peaksid komisjon, ELi nõukogu eesistujariik ja horisontaalne narkootikumide töörühm kui uimastipoliitika eest vastutav nõukogu ettevalmistav organ tegema tihedat koostööd. Horisontaalne narkootikumide töörühm hõlbustab teabe jagamist strateegia strateegiliste prioriteetide rakendamise kohta riiklikul tasandil. Koostööprojektide puhul võetakse arvesse asjaomastes projektides osalevate liikmesriikide, asutuste ja muude sidusrühmade esitatud teavet. Ajakohastatud teave ja arutelud strateegia rakendamise üle korrapäraselt horisontaalse narkootikumide töörühma päevakorda, olenemata aruteludest, mis võivad vajaduse korral toimuda muudes nõukogu ettevalmistavates organites.

Rakendusraamistiku läbivaatamine tuleks lisada ELi narkostrategie üldaruandesse, mis peaks valmima 2032. aasta lõpuks, ning selles tuleks arvesse võtta järelevalveprotsessist saadud teavet ja koostööprojektide rakendamisest saadud kogemusi.

1. Uimastikaubandusevastase võitluse Euroopa tegevuskava

Nõukogu kiidab uimastikaubandusevastase võitluse Euroopa tegevuskava heaks, võttes arvesse järgmisi elemente. See heakskiit ei piira seotud valdkondades välja töötatud meetmeid ja menetlusi ega eri sidusrühmade rolle, kohustusi ja volitusi. Samuti tuleb selle rakendamisel austada ELi asutuste volitusi ning rakendamine ei tohi mõjutada tulevasi arutelusid nende volituste muutmise üle. Uimastikaubandusevastase võitluse tegevuskava on rakendusraamistiku lahutamatu osa. Nõukogu tunnistab oma tugevat rõhuasetust operatiivkoostööle ning selles kindlaks määratud meetmete kvaliteedile ja asjakohasusele.

Tegevuskavas kirjeldatakse ELi ja liikmesriikide tasandil aastatel 2026–2030 vajalikke põhimeetmeid. Olgu märgitud, et liikmeriigid on tegevuskava eelneval analüüsimisel juba kindlaks teinud, et uimastikaubandusevastases võitluses tuleks rõhku panna muu hulgas järgmisele: rahavoo jälgimise põhimõte; merendusmõõtme tugevdamine Euroopa sadamate liidu toel ning Merenduse Valdkonna Analüüside ja Operatsioonide Keskuse narkootikumidevastase võitluse töörühma (MAOC-N) tegevuse tugevdamise ja laiendamise kaudu, võttes nõuetekohaselt arvesse selle volitusi ja toimimist ning selle liikmete rolle ja vastutust; avaliku ja erasektori partnerluste süvendamine, eelkõige posti- ja pakiteenuste osutajatega; koostöö tugevdamine tehnoloogiaettevõtetega, et ennetada veebipõhist värbamist ja seda eriti alaealiste puhul, sealhulgas paremate tuvastamisvahendite abil, ning õiguskaitseasutuste, sealhulgas tolli- ja õigusasutuste teabevahetuse parandamine. Täiendavat tähelepanu tuleks pöörata ka uutele väljakutsetele selles võitluses, milleks on näiteks kiirlaevade väärkasutamine ning allvee- või poolallveesõidukite kasutamine, ning parimate tavade vahetamise edendamisele, sealhulgas ebaseaduslike uimastite tootmisrajatiste lammutamise küsimuses.

Nõukogu tunnistas, et uimastikaubandusevastase võitluse Euroopa tegevuskava rakendatakse osaliselt operatiivmeetmete kaudu, mis on välja töötatud kuritegevusega seotud ohte käsitleva valdkondadevahelise Euroopa platvormi (EMPACT) raames, ning et tuleb tagada vastastikune sidusus. Sellega seoses kutsus nõukogu komisjoni üles oma pädevuse piires nimetatud sidususele kaasa aitama, andes EMPACTi prioriteetidele, ajenditele ja meetmete juhtidele selle tegevuskava rakendamisel nii palju kajastust kui võimalik, tunnistades samal ajal Europoli poolt välja töötatud ELi raske ja organiseeritud kuritegevuse põhjustatud ohtude hinnangu (EU-SOCTA) tulemusi, mis on operatiivmeetmete kehtestamise peamine alus. Lisaks innustab nõukogu komisjoni, et see kutsuks enda poolt rahastatavaid asjaomaseid ELi võrgustikke ja eksperdirühmi üles kajastama oma tööprogrammides kohustust osaleda (sealhulgas konkreetsete meetmete juhina või kaasjuhina) tegevuskavaga seotud EMPACTi meetmetes; sellega tugevdatakse EMPACTi ja toetatakse selle tegevuskavade elluviimist.

Nõukogu rõhutab, et see tegevuskava ei ole ammendav, ning rõhutab eelkõige liikmesriikide või ELi tasandil tehtud muude julgeolekuga seotud algatuste asjakohasust. Tegevuskava võib täiendada täiendavate sihipäraste töösuundadega, mille on kindlaks määranud ELi institutsioonid, organid ja asutused ning liikmesriigid, võttes arvesse edasisi arenguid ja hinnanguid, näiteks vastastikuste hindamiste 11. vooru tulemusi ja Eurojusti panust õiguspäraseks. Erilist tähelepanu tuleks pöörata tugevdatud ja rahvusvaheliselt koordineeritud kriminaaluurimistele, et organiseeritud uimastikuritegevust tulemuslikult nõrgestada, tehes kindlaks kuritegelikud hierarhiad, rahavood, logistikaliinid ja nendega seotud kuritegelikud organisatsioonid.

Võttes arvesse liikmesriikide ja Euroopa välisteenistuse ning EUDA, Europoli, Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Ameti (Eurojust) ja muude asjaomaste ELi asutuste ja organite esitatud teavet, peaks komisjon uimastikaubandusevastase võitluse Euroopa tegevuskava rakendamist ja ka täiendavaid meetmeid jälgima ning andma sellest korrapäraselt aru nõukogule horisontaalses narkootikumide töörühmas. Tegevuskava rakendamist toetavad asjakohastel juhtudel muud asjaomased nõukogu ettevalmistavad organid, eelkõige sisejulgeolekualase operatiivkoostöö alaline komitee (COSI), eelkõige seoses EMPACTi uimastikaubandusealaste prioriteetide rakendamisega seotud operatiivkoostöö aspektidega, kriminaalasjades tehtava politsei- ja õigusalase koostöö kooskõlastuskomitee (CATS), õiguskaitse töörühm, kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö töörühm (COPEN) ja tolliliidu töörühm (CUG). Raamistik peaks olema piisavalt paindlik, et kajastada tulevasi vajadusi ja kutsuda osalejaid üles panustama, kui seda peetakse vajalikuks.

Selleks et tagada koordineeritud ja pidev toetus uimastikaubandusevastase tegevuskava rakendamisele, kutsutakse üksteisele järgnevaid nõukogu eesistujariike (keda toetab nõukogu peasekretariaat) üles käsitlema sellest tegevuskavast tulenevaid prioriteete koostöös komisjoni ning asjakohastel juhtudel Euroopa välisteenistuse ja asjaomaste ELi ametitega, võttes arvesse liikmesriikide poolt kindlaks määratud edasisi sihipäraseid töösuundi või täiendavaid meetmeid.

2. Olemasolevate mehhanismide, vahendite ja menetluste kasutamine

Kõigis sammastes käsitletavates valdkondades tuleks optimaalselt ära kasutada koostoimet, kasutades olemasolevaid mehhanisme, vahendeid ja menetlusi. ELi institutsioone ning asjaomaseid asutusi ja organeid kutsutakse üles oma tegevust seoses ELi narkostrategia rakendamisega koordineerima, tagades vastastikuse täiendavuse, seda kooskõlas oma vastavate volitustega. Võimaluse korral peaksid nad tagama, et olemasolevad mehhanismid, vahendid ja menetlused on kooskõlas strateegias kehtestatud prioriteetidega.

Asjakohasel juhul ja üksteisele järgnevate nõukogu eesistujariikide seatud prioriteetide alusel innustatakse teisi ELi institutsioone ning asjaomaseid asutusi ja organeid andma horisontaalsele narkootikumide töörühmale korrapäraselt aru oma vastavast panusest strateegia rakendamisse. Samuti kutsutakse liikmesriike üles juhtima horisontaalse narkootikumide töörühma tähelepanu suundumustele, mis on seotud strateegia rakendamisega. Komisjoni, Euroopa välisteenistust, ELi asutusi ja liikmesriike innustatakse andma horisontaalsele narkootikumide töörühmale teavet teiste strateegia rakendamisega seotud rahvusvaheliste ja piirkondlike organisatsioonide tegevuse või algatuste kohta.

See võimaldab horisontaalsel narkootikumide töörühmal saada ülevaate rakendusraamistikuga seotud tegevustest, sealhulgas näiteks tervise, õiguslase koostöö, siseasjade ja rahvusvahelise koostöö valdkondades, et mõista, milline on nende koostoime, ja aidata kõrvaldada puudujääke, kattuvusi või vastuolusid, mis võivad takistada ELi narkostrategia tõhusust või elluviimist.

3. Koostööprojektid

Koostööprojektid peaksid olema operatiivne vahend nende ELi narkostrategia nende valdkondade käsitlemiseks, mis saaksid kasu tõhustatud koostööst kõigil tasanditel (kohalikul, riiklikul ja ELi tasandil), täiendades olemasolevaid mehhanisme, struktuure ja vahendeid nõudluse vähendamise ning riskide ja kahjude vähendamise valdkonnas. Projektipõhine lähenemisviis kajastab vajadust nendes valdkondades rakendamist tugevdada, hõlbustades koostoimet ELi, riiklikul või kohalikul tasandil võetavate meetmete vahel. Koostööprojektid peaksid täiendama olemasolevaid mehhanisme, struktuure ja vahendeid. Seetõttu on koostööprojektide eesmärk käsitleda neid strateegia sambaid ja prioriteete, mida uimastikaubandusevastane Euroopa tegevuskava ja EMPACTi uimastikaubandusevastase võitluse prioriteetid ei hõlma, arvestades, et neid peetakse ELi narkostrategia tõhusal ja tasakaalustatud rakendamisel samavõrd oluliseks.

Metoodikat ja koostööprojektide teemasid arutatakse ja nendes lepitakse kokku liikmesriikide kohtumisel horisontaalses narkootikumide töörühmas.

Liikmesriigi juhtimine ja koostööprojektides osalemine on vabatahtlik, tagades, et rakendusraamistik vastab jätkuvalt riikide vajadustele ja esilekerkivatele murekohtadele. Asjakohastel juhtudel kutsutakse koostööprojektides osalema ka ELi asutusi, eelkõige EUDAt. Lisaks tuleks asjakohastel juhtudel soodustada muude osalejate, näiteks akadeemiliste ringkondade, laborite ja muude spetsialiseerunud üksuste, rahvusvaheliste või piirkondlike organisatsioonide ja kodanikuühiskonna osalemist.

Osalejad peaksid EUDA abiga jälgima koostööprojektide rakendamist EUDA olemasolevate vahendite piires. Horisontaalset narkootikumide tööühma juhataja nõukogu esistujariik, keda toetab nõukogu peasekretariaat, annab ülevaate projektidest ja nende edenemisest. Iga koostööprojekti väljatöötamise osana tuleks osalevatel liikmesriikidel asjakohastel juhtudel teha jõupingutusi rakendamise ja tulemusnäitajate väljatöötamisega seotud lähteolukorra hindamiseks EUDA toetusel.

Praeguseks ja enne katsetapi käivitamist on üks liikmesriik (Prantsusmaa) juba teinud ettepaneku koostööprojekti kohta, et edendada Euroopa teadusuuringuid psühhostimulaatorite tarvitamise häirete kohta³.

Koostööprojektide rakendamist võivad toetada osalevad liikmesriigid riiklikest vahenditest ning kui see on võimalik ja asjakohane, võib seda vajaduse korral kombineerida selliste ELi rahastamisallikatega nagu programm „EL tervise heaks“, ESF+ ja programm „Euroopa horisont“, kui see on asjakohane ja kooskõlas ELi laiemate prioriteetidega. Ilma et see mõjutaks järgmise mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavaid läbirääkimisi, võiks järgmise mitmeaastase finantsraamistiku raames uurida rahastamisvõimalusi, võttes arvesse, et koostööprojektide rakendamine jätkub ka pärast 2028. aastat. Nõukogu kutsub komisjoni üles andma koostööprojektides osalevatele liikmesriikidele, kui see on võimalik ja asjakohane, tehnilist abi juurdepääsul asjakohastele ELi rahastamisallikatele.

³ Selle algatuse eesmärk on jagada olemasolevaid teadmisi ja käimasolevaid uuringuid psühhostimulaatorite tarvitamise häirete ravi valdkonnas, arutada ressursside koondamist, suuremahuliste kohortide arendamise võimalust, protokollide ühtlustamist ning võrreldavate ja kumulatiivsete andmete koostamist ning arendada kontakte ravimitööstusega, et kiirendada tõhusate ravimeetodite väljatöötamist ja hindamist.

EUDA võib toetada koostööprojekte, eelkõige teadusliku analüüsi, meetoodika väljatöötamise, järelvalve ja tulemuste levitamise valdkonnas, kui see on kooskõlas tema volituste, programmitöö ja olemasolevate ressurssidega. Projektide puhul, mis hõlmavad väljaspool ELi või koostöös kolmandate riikidega toimuvaid tegevusi, kaasatakse nõuetekohaselt asjaomased ELi delegatsioonid.

Koostööprojektide katsetapp algab 2026. aasta teisel poolaastal ja kestab 18 kuud. Projektipõhise lähenemisviisi jätkamine ja edasiarendamine sõltuvad sellest, kuidas horisontaalse narkootikumide töörühma koosolekutel kohtuvad liikmesriigid hindavad selle lisaväärtust.